

sobre la història i les activitats dels indians, també anomenats popularment *americanos* pel fet d'haver emigrat a les Amèriques amb l'objectiu de fer-hi fortuna, el centre suma atractius com ara la recreació d'atmosferes de l'època, els vaixells transatlàntics o els interiors de les cases indians mitjançant una sala immersiva, entre altres components. Independentment de si les Escoles Velles són el lloc adequat per a un centre d'aquest tipus (al poble hi ha moltes cases indians espectaculars, alguna de les quals potser hauria estat una seu millor i més atractiva per al visitant, a l'estil de la Casa Museu Can Font de Lloret de Mar, per exemple), cal reconèixer la gran feina feta per l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament a l'hora de concentrar la informació i els elements distintius del llegat indià, de vegades amable i d'altres envoltat de polèmica, però, sens dubte, farcit de records evocadors d'una època i d'un munt d'històries de famílies aventureres.

LA Cerdanya

Text i foto > SANDRA ADAM AUGER

Urús restaura la torre de la Presó

El terme municipal d'Urús comprèn el despoblat de Vilagrau, situat al serrat de les Boïgues, on es conserva l'església de Sant Grau i una part d'una fortificació medieval coneguda amb el nom de «torre de la Presó» o «torre del Puig d'Urús».

El passat 2022, en el marc del Pla de Monuments de la Diputació de Girona, es va fer una intervenció arqueològica a la torre de la Presó. L'arquitecte Joan Albert Adell va redactar el projecte de consolidació de les restes i de rehabilitació del conjunt. Aquesta fortificació medieval data del 1285, moment en què l'indret era una possessió del monestir de Cuixà. L'any 1949, la torre de la Presó va ser declarada bé cultural d'interès nacional (BCIN) i en els darrers anys havia viscut un procés de degradació considerable: nombroses pedres se n'havien després i a poc a poc el conjunt perdia altura. Gràcies a la intervenció que s'hi va fer, se n'han pogut consolidar les restes, tot conservant part dels murs de pedra calcària local lligada amb morter de calç, que

arriben a fer prop de dos metres de gruix.

Es tracta d'una intervenció necessària, que ha permès consolidar una part del patrimoni del municipi.

Un portal forjat a mà a Talltorta

L'any 2018, durant l'alcaldia de Bartomeu Baqué, l'Ajuntament de Bolvir va comprar al Bisbat d'Urgell l'edifici de la rectoria de Talltorta amb la intenció de fer-hi un centre d'interpretació de les pintures barroques de l'església de Sant Climent, que són a tocar.

Enguany, les obres d'aquest espai arriben a terme, i de moment ja se'n pot veure l'exterior, en què, a més de la restauració mateixa de l'edifici, destaca el portal que tanca l'espai, realitzat pel forjador artesà i escultor cerdà Juli Ríu.

Ferro, acer inoxidable i fusta són els materials utilitzats en aquest portal, que s'inspira en l'entorn. Al capdamunt, una carlina forjada en ferro amb una pàtina de llautó que li dona un to daurat recorda la tradició de penjar aquest card pirinenc a les portes cerdanes per protegir la casa de plagues, malalties i desgràcies, i també espantar els esperits i les bruixes. Els tiradors s'inspiren en les arrels dels arbres i metafòricament, les arrels que ens lliguen a la comarca. Sota les formes sinuoses i rectes que s'alternen a la part superior, la fusta de cirerer, d'una gran resistència, en cobreix la part inferior. En total, quatre-cents quilos d'obra d'art.

>> El portal de la rectoria de Talltorta, obra de Juli Ríu.

LA GARROTXA

Text > JOAN SALA

Obres de millora en un parc emblemàtic d'Olot

El parc Nou és un dels espais més estimats i freqüentats pels olotins des de fa una vuitantena d'anys, que va ser quan la torre Castanys i els seus jardins van passar a ser municipals. Ara ja no és un lloc allunyat del centre, ja que les noves construccions i els barris que han anat apareixent li donen una proximitat que no tenia en èpoques passades. La torre va ser projectada per l'arquitecte barceloní Josep Fontserè, i havia estat una magnífica residència estiuenca rodejada d'uns espaiosos terrenys de quasi trenta-dos mil metres quadrats, enclosos en una alta paret de tanca, que continua igual com en els seus orígens. Cal fer una actuació decidida a tot el conjunt, ja que amb el pas dels anys i de la gent ha sofert desperfectes, especialment en la vegetació. Darrerament, a més, hi ha fet estralls la papallona del boix.

>> El parc Nou d'Olot, amb la torre Castanys. (Foto: QUIM ROCA)

El centre integral de residus

Sembla que la planta de tractament de residus de la Garrotxa ha de ser una realitat després d'anys de buscar-hi una ubicació definitiva, que finalment serà el clot de les Mules, on ja hi ha l'abocador actual. Durant anys, el Consell Comarcal hi ha buscat una ubicació, que semblava que seria al municipi de Sant Jaume de Llierca, però farà un any que el Consorci de Medi Ambient i Salut Pública de la Garrotxa va proposar construir una planta de gasificació dins les instal·lacions de l'abocador actual, al municipi de Beuda, i s'espera que aquest centre integral de residus estigui construït l'any 2024. Confiem que la previsió es compleixi.

cròniques

La vida a la comarca | La vida a les poblacions petites és cada vegada més complicada, ja que hi manquen un seguit de serveis totalment bàsics per als habitants. Les botigues de tota la vida han hagut d'anar tancant, perquè no podien superar la competència de les grans superfícies comercials, d'altra banda ubicades a ciutats més grans. Cal fer-se ressò de la petició de Sant Jaume de Llierca, que vol una llei que obligui les entitats financeres a oferir servei en municipis de més de cinc-cents habitants. El poble continua sense cap caixer automàtic, amb les molèsties que això comporta al gros de població envellida, considerable al poble, i que moltes vegades no té cap mitjà de transport propi.

En un altre àmbit, la demanda històrica de comprar el castell de Santa Pau sembla que està cada cop més a prop, ja que les negociacions amb els propietaris han avançat favorablement. Des de l'Ajuntament volen iniciar una campanya de micromecenatge per tal que no costi diners al poble i d'aquesta manera poder garantir-hi inversions per rehabilitar-lo un cop sigui municipal. Volen que sigui un espai per fer activitats culturals.

A banda d'això, després de dos anys torna la fira Liberisliber a Besalú, una de les mostres literàries referents a Catalunya, que es va aturar per la falta d'implicació de les institucions públiques.

Finament, a Argelaguer creen el primer habitatge cooperatiu de la Garrotxa, al Turrós, una masia de vuit-cents vuitanta metres quadrats amb dues edificacions més i un terreny de bosc i conreus de vint-i-quatre mil metres quadrats.

EL GIRONÈS

Text i foto > **DANI VIVERN**

«Que bé que s'hi va!» | Durant el riuat preelectoral s'havien anat sentint propostes i contrapropostes per convertir definitivament la conurbació gironina en un patafi exemplar. Entre aquestes, hi havia la de fer marxa en-re i reestructurar la pista americana en què s'ha convertit el carrer de la Creu per tornar-lo a fer apte per als cotxes, que no són pocs. Igualment, es va par-

lar de fer un carril únic per als turismes al passeig d'Olot, per al gaudi i la joia de ciclistes i usuaris d'autobusos. Una bona joia, però, va ser la proposta d'un tramvia entre Girona i Salt, que, si en algun moment (fa vint anys) semblava plausible, ara hauria de competir amb les bicis, el bus i el patinet, cosa que segurament recordaria al ciutadà allò de «Que bé que s'hi va!», com deia la cançó. Mentrestant, els pressupostos més calents, a l'aigüera, i els plats pel cap. Deixem-ho aquí.

De música i llibres | Les propostes d'origen privat, ciutadà, popular... tenen més recorregut que les de gestació purament política. N'és una prova l'empenta del festival Strenes, que aquest any ha tingut un rècord de participants i una xifra notable d'entrades venudes: més de vint mil. I no cal anar a buscar espectacles i activitats d'aquest calibre. Més modestament, però amb eficàcia de formigueta, entitats com els Amics de la UNESCO o els Amics de l'Òpera van oferint bones dosis de cultura als gironins. Aquesta darrera entitat no solament organitza autocars per assistir a representacions al Liceu, sinó que, a Girona mateix, ofereix gratuïtament conferències ben interessants sobre òpera i música clàssica en general. Fa poc vam poder assistir a la presentació de la biografia del director d'orquestra Antoni Ros Marbà, escrita per Lluís Brugués. Entre el públic aplegat a la Casa de Cultura hi havia el violinista i també director Gonçal Comellas, que hi va fer algunes aportacions. En un altre espai de la Casa de Cultura

(més que ple, ja que hi havia molta gent dreta) es va presentar el llibre *Sense càstig: deu crims impunes*, dels periodistes Tura Soler i Jordi Grau. La presència, a la taula, de l'advocat Carles Monguilod i una intervenció sorpresa per part d'una persona del públic van acabar de fer vibrar els assistents a l'acte, per si no n'hi havia prou amb el carisma dels autors del text.

I no podem oblidar-nos d'esmentar, ja que parlem d'aquest noble edifici, qui en va ser director durant molts anys i cronista de la ciutat: Enric Mirambell, a qui s'ha dedicat pòstumament l'auditori principal de la Biblioteca Carles Rahola. Precisament, s'ha aprovat el reglament per atorgar el càrrec de cronista, que serà vitalici. No tindrà cap remuneració, però se li pagaran les despeses. Només faltaria...

Si n'hi ha, en pot rajar? | Mentre els taxis apugen els preus, com tothom, la Renfe fa proves per connectar Girona amb Lió i Marsella, per veure si pot assumir aquest servei en solitari sense haver de comptar amb l'SNCF, és a dir, la Renfe gal·la. L'aeroport, mentre duri la guerra a Ucraïna, no sembla gaire disposat a reprendre la volada de fa uns anys. Molts esperem que la séquia Monar recuperi aviat l'embranchida amb què desembocava a l'Onyar. Que els responsables no pateixin, que la sequera no és excusa: l'aigua de la séquia retorna al Ter, i no se'n perd ni una gota: cicle tancat. Els que sí que pateixen, sense la pressió de l'aigua, són els murs d'aquest antic rec. Física elemental. Que se sàpiga!

>> Presentació de la biografia d'Antoni Ros Marbà, a càrrec dels Amics de l'Òpera.